

מסורת הש"ס

[א] (סוכה טו, ט) תולין קלד: הרויז ט. [ב] (מסכת פסח פ"א ה"ו) א. ימות סא. [ג] (גיר"י ע"י רב יוסף). [ד] (גיר"י ע"י ע"ה) א. [ה] וקב יוכי' בערוין. [ו] (גמ' ל'ה: ט) (ג' ע"ש ע"ש).

תורה אור השלם

1. והבהן הגדול מאחיו אשר יצק על ראשו שמן המשחה וכל את ידו ללבוש את הבגדים את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרח: ויקרא כ"א

הגהות הב"ח

(ה) גם ושכר הגפת דלמות לא שקיל שמנים עשרה: (ב) רש"י ד"ה לרבנן כי נמלאו כוון כלות הלכות ויבאן גדול: (א) ד"ה ויבאן לפניו כל שבעת הימים בסדר היום בפי' אחרי מות היום: ד

הגהות הגר"א

[א] גם' (מ"ז זב תולין לו מאלל וכל מיני מאלל) חמ"ט: [ב] שם המליצה לירי טומאה. י"ג והז תולה בן ע"ש תולה בל מיני מאלל. (ושי' ב"ר פ"ב דזוים ממ"ז ז' ובפי' (ה"ט):

תוס' ישנים

רבא אמר ב"ה רבי ב"ר. וז"ל אפי' דמוק רבי ומוק כרבנן ויסקף רבי ומוק מליעתא כרבנן פלוגתא דרי יהודה ויבין, ולוקחא כרבנן מתמעכ כרבנן וטלה כרבנן. וי"ל דמליצה דלא כסחא היא. ורבי לא ריחא ליה לפלוגי רבנן ורבי כה"ל, אלא כקריה ליה דמחא משת כפול עילתא כדאשכחן בני שמת דבנא בתרא קמא. [ח] וזב אטלי ואלטרטוי, וצבדתי כוכבים וי, [ט] כמעשה [קטעיט' ב"ר] שלם ענתן כל נכסיו לר"י. ברתא בת ב"יתום. אלמנה עשרה היתה וקידשה יהושע קמח שנמתה ואח"כ נתתה להיות כהן [גדול], כדאמרין ציבנות [סא, ח] עד דלאוקמייה ליהושע בן גמלא. ואח"כ שמתה בן כדאשכחן לקמן [גל, ח] שעתה שני גורלות של אשכנזי של וזב ומוכריה אתו ושלם. ודאמרין בפי' לא יסור [בנא בתרא כה, ח] ממקת יהושע בן גמלא ואלקין, מ"ת היו צעלי מורה וצבדתי ממנו ורואין למונת יתבי. פר נמי ע"י חטא אתי. וא"ת איכא פירוש מוסף דעל חטא לא אחי. י"ל דבמתנת קמי פריס, ופר תמא' תו בכלל. לא מאכיל ולא שבתה. ואש"י עכה של בית אב אפור לשמות יין. [והא איריין] אחר בעורה כשהולך לישן, ולא כפי' ריב"א שפירש דמשה בשאר מקוין נלאו יין חמור. דהא שאר משקין נמי אסורי, כגון דבש וחלב ודבילה קעילת. אין מאכילין אותו אב"י. וזבן כדקוין תנבי', תימא אמרי' לא תשיב ככח גדול. י"ל דלא חמירי בו כל קר. וא"ת אמרי' לא האכלוהו לזב, והלא לא מטמא לזב. י"ל דמל מוקס מיהא סמרא אטילו בלואם כרבנן כמסתמך וצ"ס [פ"ג מ"ב] וצ"ה ב"ה צ"ט כותים [גל, ח].

שבעת ימים פרק ראשון יומא

יח.

עין משפט
נר מצוה

פ"ד א ב מ"י פ"א הלכה עבודת יוה"כ הלכה ה:

פ"ה ג ט"ז הלכה ו: פ"ו ד ג"ג פ"ה מלכות כלי המקדש הלכה ה:

פ"ז ה מ"י פ"א מלכות עבודת יוה"כ הלכה ו: פ"ח ו מ"י פ"ג מלכות מחזורי ספרה הלכה ז:

מוסף רש"י

הגפת דלתות. טגילת דלתות (נד"ס טו).

רבינו הגנאל

וארבע או חמש דקתינה הכי קאמר, אי לרבנן חמש, אי לר' יהודה ארבע, אי לרבנן דאמרו שכר הגפת ולתות ליכא, י"ב חלות כולן בעי למיפלג, פוחחין מן החצי אתא נשאר י"א חלות. נגמי הוא לו לטול חצי תלה, מעשר בעי למיפלג. הלכך נוטל חמש מן העשר. אי לר' יהודה דחצי בסוף מסכת סוכה הנכנס נוטל ד' והיוצא נוטל חמש. ואוקימנא הני דרתי יתיירי שכר הגפת דלתות, פ"י כיון משמרה הראשונה פתח בשחרית בשבת ויצאה אחר חצי היום ומשמרה הנכנסת [מגיפת] השערים שפתחה אותם היוצאות, נוטלת בשכרה ב' חלות, נשאר עשרה חלות פחות אחת מן החצי נשאר ט'. אין דין ארץ לטול [פרס] [פרסות] [חלק בת] [וחלק מהשמות] זה נוטל ד' ואילו כולן נוטלין [ד] [נשקח]. רבא אמר כולה ד' היא. ור' סבר הלכה כר' יהודה דאמר הנכנס נוטל שבע כו'. אי הכי אמאי ארבע הא ד' הוא דאמר פלגא שקיל חמש בעי למשקל. ושניין דביבא משמר [המתעכב] ושקיל משמר הנכנס שתיים בשכר הגפת דלתות והמתעכב עוד נוטל שתיים אחרות, כדתנן בסוף סוכה והמתעכב נוטל שתיים. שאר ח' שקיל חצי ארבע משמורה. ואם אין שם משמר המתעכב נוטל משמר הנכנס שתיים שכר הגפת דלתות נשאר עשר משמר הנכנס שתיים שכר הגפת דלתות נשאר עשר חלות [ביטל] [נוטל] חצי חמש. אי הכי כי רבי סבר פעמים נוטל חמש ופעמים נוטל ארבע אמאי פני לעולם חמש ועלמה בקישיא. מסורין לו זקנים מוקי ב"ד כו'. במקדש ראשון לא היו מעמידין כהן גדול אלא מי שהוא גדול מכולן בכח בוני בעושר ובחכמה וכו'. ובמקדש שני היה משול

ומאי ארבע או חמש לרבנן דאמרי (ב) נכנס נוטל שש ויוצא נוטל שש ושכר הגפת דלתות לא (ב) משתים עשרה בעי מיפלג בציר חדא מפלגא חמש שקיל לר' יהודה דאמר נכנס נוטל שבע שתיים בשכר הגפת דלתות ויוצא נוטל חמש מעשר בעי מיפלג בציר חדא מפלגא ושקיל ארבע רבא אמר כולה רבי היא וסבר לה כר' יהודה ואלא מאי ארבע

עיי"ל ליה מרתא בת בייתום לינאי מלכא. אין זה ינאי המלך (ב) (שצ"ט פ') האומר (קדושין 97 טו). שהרג חכמי ישראל להסוף להסת כהן גדול הוה דקאמר הקס להס צ"ץ שצין עיניך ולא היה ממנה אחר במקומו: והאמר

הא חמש בעי למשקל לא קשיא הא דאיכא משמר המתעכב הא דליכא משמר המתעכב אי איכא משמר המתעכב משמנה בעי למפלג ושקיל ארבע אי לויכא משמר המתעכב מעשר בעי למפלג ושקיל חמש אי הכי מאי רבי אומר לעולם חמש קשיא: מרתני* מסרו לו זקנים מוקני בית דין וקורין לפניו בסדר היום ואומרים לו אישי כהן גדול קרא אתה בכ"ך שמה שכחת או שמא לא למדת יערב יום כפורים שחרית מעמידין אותו בשער מזרח ומעבירין לפניו פרים ואילים וכבשים כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה: כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשתה ערב יוה"כ עם חשיכה לא היו מניחין אותו לאכול הרבה מפני שהמאכל מביא את השינה: גמ' בשלמא שמא שכח לחיי אלא שמא לא למד מי מוקמינן כי האי גוונא (ב) והתניא (ב) והכהן הגדול מאחיו ישיהא גדול מאחיו בכח בנוי בחכמה ובעושר אחרים אומרים מנין שאם אין לו שאחיו הכהנים מגדלין אותו ת"ל והכהן הגדול מאחיו גדלהו משל אחיו אמר רב יוסף לא קשיא כאן במקדש ראשון כאן במקדש שני (ב) דאמר (ב) אפי' תרקבא דינירי עיילא ליה מרתא בת בייתום לינאי מלכא (ב) על דאוקמיה ליהושע בן גמלא כבהני רברבי: ערב יום הכפורים שחרית וכו': תנא אף השעירים ותנא דידן מאי טעמא לא תנא שעירים כיון דעל חטא קא אתו חלשא דעתיה אי הכי פר נמי על חטא הוא דאתי פר כיון דעליו ועל אחיו הכהנים הוא דאתי באחיו הכהנים אי איכא איניש דאית ביה מילתא מידע ידע ליה ומהדר ליה בתשובה בכולהו ישראל לא ידע אמר רבינא היינו דאמרי איניש אי בר אחתיך דיילא הוי חזי בשוקא קמיה לא תחליף: כל שבעת הימים לא היו מונעין וכו': תניא רבי יהודה בן נקוסא אומר מאכילין אותו סלתות וביצים כדי למסמסו אמרו לו כל שכן שאתה מביאו לידי חימום תניא סומכוס אמר משום ר' מאיר אין מאכילין אותו לא אב"י ואמרי לה לא אבב"י ויש אומרים אף לא יין לבן לא אב"י לא אתרוג ולא ביצים ולא יין ישן ואמרי לה לא אבב"י לא אתרוג ולא ביצים ולא בשר שמן ולא יין ישן ויש אומרים אף לא יין לבן מפני שהיו לבן מביא את האדם לידי טומאה [א] תנו רבנן זב תולין לו במאכל וכל מיני מאכל אלעזר בן פנחס אומר משום רבי יהודה בן בתירא אין מאכילין אותו לא חגב"י ולא גב"ם ולא כל דברים המביאין לידי טומאה [ב] לא חגב"י לא חלב ולא גבינה ולא ביצה ולא יין ולא גב"ם מי גריסין של פול ובשר שמן ומריים ולא כל דברים המביאין לידי טומאה לאתווי מאי לאתווי הא דת"ר חמושה דברים מביאים את האדם לידי טומאה ואלו הן השום והשחלים

ערב יום הכפורים שחרית סלתות וביצים כדי למסמסו אכילה שצמיעו לשלשו של יצטרך לו נכסיו למחרת: לדי חימום. של קרי שהסלתות וביצים מרבים את הורע: אב"י ואבב"י סימנים הן ומפרש להו ואזיל: זב תולין לו במאכל. אם חלב מאלל הרבה מכל מין שהוא תולין לומר שמתת רוב מאלל ראה וזינו זב לעומתם צענה ולקרנן דכתיב (ויקרא טו) בשרו ולא מחמת אונסו אבל צעל קרי עמא בלואם דאין קרי וזב בלואם ממקום אחד ואין מנאיהם שיהו שיהו ז' דומה למי צלץ של שעורין ואינו קשור אלא כלובן צילה המזרחת ושכבת זרע קשור כלובן צילה שאינה מזרחת: אין מאכילין אותו. צימי צדיקתו: השלחין

ונכנס אפי' אם אין בו המדות הללו. לפיכך היו צריכין לבחורו, אם יודע או לאו. פירוש דיילא כהן מבינה בכנס ועל הנכנסין והיוצאין והנשאין ונוהגין, ואם בא אדם להסתיר קרובו יודע בו ואינו יכול לגנוב דעתו. וכן א' שבעת המינים באכילת הפסח בסוף פר' כיצר צולין והאי דרגש בהו דיילא. כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל כי תניא יהודה בן נקוסא אומר מאכילין אותו סלתות וביצים כדי למסמסו. כו'. ת"ר זב תולין לו במאכל וכל מיני מאכל. ואין מאכילין אותו כל דבר שמביא לידי חימום ומרגילו לרובות.

והוא ששקל חמש שקיל לר' יהודה דאמר נכנס נוטל שבע שתיים בשכר הגפת דלתות ויוצא נוטל חמש מעשר בעי מיפלג בציר חדא מפלגא ושקיל ארבע רבא אמר כולה רבי היא וסבר לה כר' יהודה ואלא מאי ארבע